Тэксты заданняў
для першага этапа школьнай алімпіяды
па беларускай мове і літаратуры

5 клас

Усяго: 64 балы (памылка - 0,1 б.)

Заданне 1.*Колькі звонкіх зычных гукаў у наступных словах? Паставіць адпаведную лічбу.(Максімальная колькасць балаў – 12; 1б. за кожны правільны адказ)*

Цуда		гарбуз		раз’езджаны	
Лічба		дождж		знаходка	
Жолуд		жаніцьба		падказка	
Абход		завадзь		просьба	

•

Заданне 2. *Перакладзіце на беларускую мову.(Максімальная колькасць балаў – 8)*

Старая мельница - белая лебедь-
огромный простор- выгодная продажа-
высокий стебель - зелёный папоротник –
сильная накипь- стройный тополь-

Заданне 3.*Выдзеліце граматычную аснову. Якімі часцінамі мовы выражаны дзейнік і выказнік?(Максімальная колькасць балаў – 3)*
Высокаў небе плануюцьбуслы.
Я ўвесь час ўдзячнасцьсваім бацькам.
За лесам устаезалатое сонейка.

Заданне 4.*Замяніць словазлучэнні адным словам-адпаведнікам.(Максімальная колькасць балаў – 7)*
Наведавальнік тэатра - ______________________________
Наведвальнік магазіна - __________________________________
Наведвальнік паліклінікі - _________________________________
Наведвальнік бібліятэкі - __________________________________
Асоба, якая гуляе ў футбол, - _______________________________
Асоба, якая аб’яўляе і вядзе праграму канцэрта, - _____________
Асоба, якая робіць паездку на грамадскім транспарце, - __________

Заданне 5. *Абазначце род назоўнікаў, дапішыце канчаткі прыметнікаў.(Максімальная колькасць балаў –7)*

Паляўніч… сабака, горк... палын, дзік… гусь, высок… насып, малад… жарабя, салдацк… шынель, моцн… далонь.

Заданне 6.*Пашыр неразвітыя сказы 2-3 даданымі членамі. Абазнач члены сказа.(Максімальная колькасць балаў –3)*

Квітнеюць сады.____

Вярба нахілілася. ____

Рамонкі – кветкі.____

Заданне 7.*Аднавіце рассыпаныя фразеалагізмы. Да назоўнікаў, што змешчаны ў правым слупку, дадайце прыметнікі з левага і запішыце ўстойлівыя словазлучэнні.(Максімальная колькасць балаў –9)*

Бабін	білет
Воўчы	галава
Вялікі	грамата
Гарачы	лета
Доўгі	ноч
Кітайскі	снег
Леташні	сэрца
Мёртвы	хватка
Рабінавы	язык

Заданне 8. *Запішыце прыказкі са словам* ***дружба(1б. за прыказку)***

____

____

____

Заданне 9. *Запішы ў алфавітным парадку назвы абласных гарадоў Беларусі (Максімальная колькасць балаў – 6)*

____

Заданне 10.*Назваць твор і яго аўтара па героях.(Максімальная колькасць балаў – 4)*

Героі твора	Аўтар і назва твора
1)Галіна, Васілёк, Барына	
2)Пятро, Гнат	

3)Алесь, Костусь, Уладзя, Ясь	
4)Вінцусь, Зюк	

V клас

1. У прыведзеных словах пастаўце націскі. Растлумачце лексічнае значэнне выдзеленых слоў.

Прашчур, медыкаменты, алфавіт, спіна, стары, адзінаццаць, крапіва, маленькі, буйны, ***айчым, атара,*** ласкавы.

*Прашчур-*____

Айчым - ____

Атара - ____

2. З прапанаваных пар слоў падкрэсліце правільна напісанае слова.

Жэмчуг - жамчуг; морзэ - морзе; цэрымонія – цырымонія; кіндэр-сюрпрыз - кіндар-сюрпрыз; дзевяты – дзявяты; дзверы – дзьверы; казьба – касьба; футбол – фудбол; салаўі - сала'ўі; дзвесце – дзьвесце; клоун – клоўн; каляндар – календар.

3. Пабудуйце разбураны верш.

Сяброўства

Яны размаўляюць, нібыта
Калі залютуюць вятры.
Жывуць у сяброўстве дрэвы –
Брат з братам, сястра з сястрой.
Як бацька, іх дуб прыкрывае,
Такая апека бывае,
Дуб з клёнам, бяроза з сасной.
Калі ў добрай згодзе сябры.

4. Дайце правільны адказ на пытанне, выкарыстаўшы словы-даведнікі.

"Як можна назваць кнігу"?

За яе карысныя парады - ____

За тое, што ўзбагачае наш розум -______________________________________

За тое, што суцяшае, падтрымлівае ў складаных жыццёвых выпрабаваннях - __________

____

З тое, што вучыць і выхоўвае ____

За тое, што адкрывае таямніцы непазнанага – ______________________________

За тое, што крочыць з намі па жыцці і ў горы, і ў радасці _______________________

Словы-даведнікі: настаўніца і выхавацельніца; таямніца ведаў; надзейны спадарожнік; верны сябар; крыніца мудрасці; добры дарадчык.

5 клас

1. **Запішыце словы па-беларуску і пастаўце націск.**

   Издали –
   прикосновение –
   вилка –
   наскочить –

(2 б)

2. **Запішыце нумары сказаў у такой паслядоўнасці, каб атрымаўся тэкст.**

   1. Вялікая заслуга ў гэтым належыць вядомаму краязнаўцу Вячаславу Ляшковічу. 2. На Маладзечаншчыне зразумелі, што прыдарожны камень – помнік не толькі прыроды, але і гісторыі свайго краю. 3. Па яго ініцыятыве дзесяткі валуноў ператварыліся ў манументы.

(2 б)

3. **Знайдзіце выразы з немілагучнымі спалучэннямі і запішыце іх у выпраўленым выглядзе.**

   Распытваць пра жыццё;
   Былі ліпы ў квецені;
   Загад па школе;
   Сквапны да грошай;
   Бяроза за затокай.

(2 б)

4. **Падкрэсліце словы, якія маюць націск на першым складзе.**

   Страха, іней, вольха, вярба, верабей, ясень, багна, кідаць, пчала, сцюжа.

(3 б)

5. **Знайдзіце ў сказах амонімы і падкрэсліце іх..**

   1. Стары казак ведаў многа казак.
   2. Белае пакрывала снегам пакрывала і палі, і лясы, і лугі.
   3. Ой, вы дзеці, мае дзеці, дзеж мне шчасце сваё дзеці.

(3 б)

6. **Складзіце і запішыце тэкст-апісанне мастацкага стылю на тэму “Мая любімая жывёла”. макс.-5б.)**